

Öland

Viktiga städer och platser

Borgholm är den **enda staden på Öland**. Den besöks av många turister på sommaren. Strax utanför staden ligger det vita, kungliga slottet **Solliden**.

Varje år, på sin födelsedag den 14 juli, tar vår **kronprinsessa Victoria** emot folkets hyllningar utanför slottet Solliden.

Strax bredvid ligger även **Borgholms slottsruin**. Det är resterna av ett stort vackert slott som brann ner år 1806.

Öland har två berömda fyror. På norra udden reser sig fyren **Långe Erik**, 31 meter hög. På södra udden hittar vi **Sveriges högsta fyr, Långe Jan**, som är 42 meter hög.

På Ölands södra halva breder **Stora Allvaret** ut sig. Det är en stor kalkstenshed med en fantastisk flora. Här växer många sällsynta orkidéer.

Den viktiga **Ölandsbron** blev klar år 1972. Den är över 6 kilometer lång.

Natur och naturtillgångar

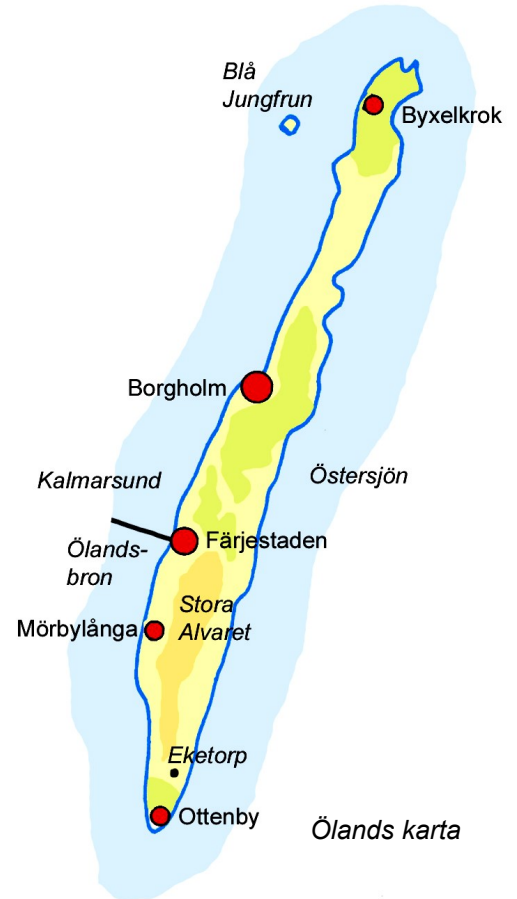
Öland är **Sveriges minsta landskap**. Men ändå är Öland **Sveriges näst största ö**. Ön är 14 mil lång, men bara 1 mil bred.

Eftersom vinden gärna drar fram på Öland, byggdes förr i tiden många **väderkvarnar**. På 1800-talet fanns över 2 000 kvarnar på ön. Idag finns det knappt 400 väderkvarnar kvar. Nuförtiden är det **moderna vindkraftverk** som istället reser sig över det platta landskapet.

Ringmärkning av fåglar

På Ölands södra udde ligger **Ottenby fågelstation**. Här arbetar **ornitologer** (fågelkännare) med att räkna och ringmärka flyttfåglar.

Har du tur kanske du får höra **näktergalen** sjunga på kvällen. Näktergalen är **Ölands landskapsdjur**.

Ölands karta

Fyren **Långe Jan** på Ölands södra udde

Öländska väderkvarnar

Näktergal

Vad kan du om Öland?

1. Vilken är den enda staden på Öland? _____
2. Vem brukar ta emot hyllningar på sin födelsedag utanför slottet Solliden?

3. Vad heter Sveriges högsta fyr? _____
4. Vad vet du om Stora Allvaret? _____

5. Hur kan de som bor på Öland nuförtiden dra nytta av att det blåser på Öland?

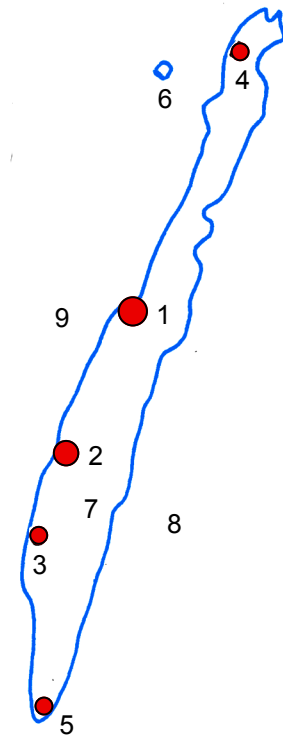
6. Hur lång är Ölandsbron? _____
7. Vad är en ornitolog för något? _____
8. Vilket djur är Ölands landskapsdjur? _____

Ölands karta

Ta fram din kartbok och slå upp **Öland**.

Vilka platser är markerade på kartan här bredvid?

1. B _____ tätort
2. F _____ tätort
3. M _____ tätort
4. B _____ tätort
5. O _____ fågelstation
6. B _____ ö
7. S _____ hed
8. Ö _____ vatten
9. K _____ vatten

Om du hinner kan du måla Ölands karta i rätt naturtyper.

Dalarna

Viktiga städer och platser

I **Mora** tillverkas den berömda **Morakniven**. Vid **Gesundaberget** utanför Mora kan du hälsa på jultomten. Här ligger nämligen Tomteland.

Malung är välkänt för sin tillverkning av skinnkläder och möbler. **Borlänge** är Dalarnas största stad. Här finns både stålverk och pappersbruk.

På 1600-talet hade **Falun** världens största koppargruva. Av ett rött färgpulver från gruvbrytningen började man tillverka den berömda **Falu rödfärg**. Från Falun kommer också den goda **Falukorven**.

Kanske är den färgglada **dalahästen** Sveriges mest sålda souvenir. I byn **Nusnäs** utanför Mora finns flera fabriker som tillverkar dalahästar. Visste du att den största dalahästen är 13 meter hög och den minsta är bara 3,7 millimeter hög?

Natur och naturtillgångar

Det är många människor som åker till **Leksand**, **Rättvik**, **Mora** eller **Orsa** när man vill uppleva ett gammaldags **svenskt midsommarfirande**. Kring midsommarstången samlas spelmän, dalkartar och dalkullor i typiska folkdräkter.

Många åker också till Dalarna för att åka skidor och snowboard på vintern. Populära **skidorter** är **Sälen**, **Särna** och **Idre**. De ligger i västra Dalarna, där bergen är så höga att de kallas för **fjäll**. I Dalafjällen ligger Sveriges högsta vattenfall, **Njupesjär**, som är 125 meter högt.

Vasaloppet

Du vet kanske att världens största skidtävling, **Vasaloppet**, arrangeras den första söndagen i mars. Då tävlar tiotusentals skidåkare om att ta sig först från Sälen till Mora.

Vasaloppet är uppkallat efter den svenske kungen **Gustav Vasa**, som lär ha åkt just den här sträckan på skidor år 1521.

Gustav Vasa blir upphunnen i Sälen.

Falu rödfärg

Falukorv

Dalahästar från Nusnäs

Midsommarfirande

Vad kan du om Dalarna?

1. Vilken slags tillverkning är Malung känt för? _____

2. Nämn två kända produkter som från början bara tillverkades i Falun.

3. Var i Dalarna tänker man sig att jultomten bor? _____

4. Berätta vad du vet om dalahästen. _____

5. Nämn några orter i Dalarna som är kända för sitt midsommarfirande.

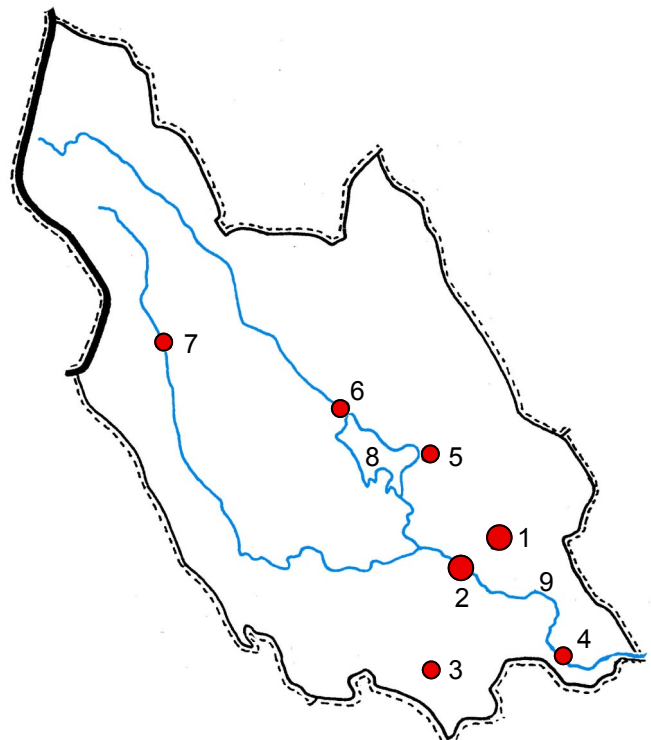
6. Vad heter Sveriges högsta vattenfall? _____
7. Mellan vilka orter går skidtävlingen Vasaloppet? _____

Dalarnas karta

Ta fram din kartbok och slå upp **Dalarna**.

Vilka platser är markerade på kartan här bredvid?

1.	<u> F </u>	tätort
2.	<u> B </u>	tätort
3.	<u> L </u>	tätort
4.	<u> A </u>	tätort
5.	<u> R </u>	tätort
6.	<u> M </u>	tätort
7.	<u> S </u>	tätort
8.	<u> S </u>	vatten
9.	<u> D </u>	vatten

Om du hinner kan du måla Dalarnas karta i rätt naturtyper.

Jämtland

Viktiga städer och platser

Östersund är Jämtlands enda stad.

Den ligger vid **Storsjön**. Staden har flera **mejerier**, som bland annat tillverkar **ost** och **messmör**.

Här finns även mindre företag som tillverkar **choklad**. Från Östersund är det broförbindelse över till **Frösön**. Ön har fått sitt namn efter vikingarnas gud Frö.

Varje sommar firar Östersund en stor festival som kallas för **Storsjöran**. Den är Skandinaviens äldsta och Sveriges största gatufestival.

På **Frösön** kan du besöka **Frösö Zoo** med djur från hela världen. Passa även på att klättra upp i det 20 meter höga **Frösötornet**. Väl uppe i tornet befinner du dig 470 meter över havet. Därifrån har du en vacker utsikt över Storsjön.

Natur och naturtillgångar

Jämtland är **Sveriges näst största landskap**. Landskapets fjällbygd besöks varje år av tusentals turister. De mest kända **vintersportorterna** är **Åre**, **Duved** och **Storlien**. Turismen är viktig för landskapet och ger många arbete idag. År 2007 anordnades alpina VM i Åre och år 2019 kommer man åter anordna ett nytt alpina VM.

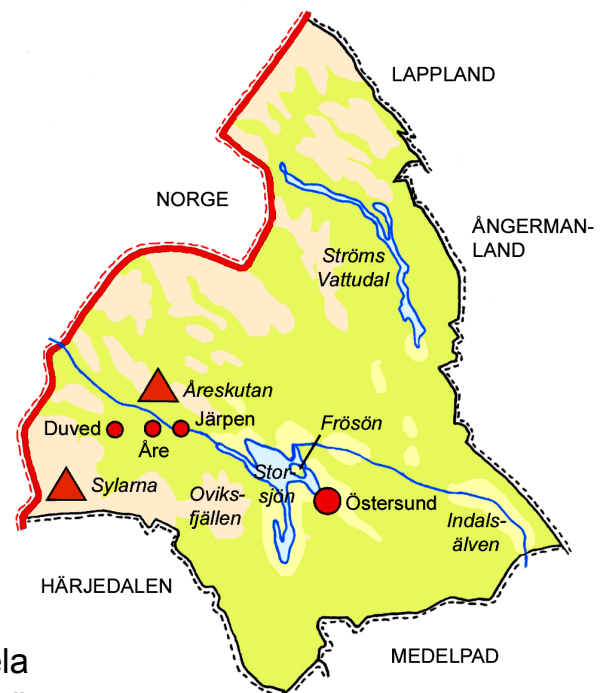
De största fjälltopparna i området är **Åreskutan** och **Sylarna**. De ligger båda nära den norska gränsen.

I Jämtland finns det både stora skogar och sjöar och älvar. Många arbetar därför i **skogsindustrin**. Vid Storsjön finns **bördig jord**, där det är gott om mjölkkor.

Storsjöodjuret

Det påstås att det bor ett ormliknande odjur i **Storsjön**. I Jämtland kallas odjuret för **Storsjöodjuret**. Många har försökt att fånga eller fotografera odjuret men ingen har lyckats.

På museet i Östersund finns en stor fångstsax, som man använde på 1800-talet, när man försökte fånga sjöodjuret.

Jämtlands karta

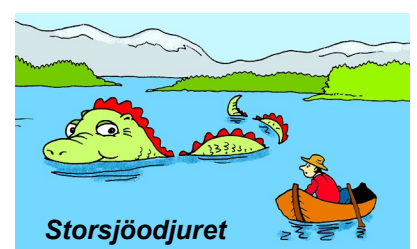
Messmör från Östersund

Utsikt över Storsjön

Kabinbanan i Åre

Storsjöodjuret

Vad kan du om Jämtland?

1. Vid vilken stor sjö ligger staden Östersund? _____
2. Nämn några vanliga varor som tillverkas i Östersund. _____

3. Vad vet du om Storsjöran? _____

4. Vilken stor ö har Östersund broförbindelse med? _____
5. Nämn några berömda vintersportorter i Jämtland. _____

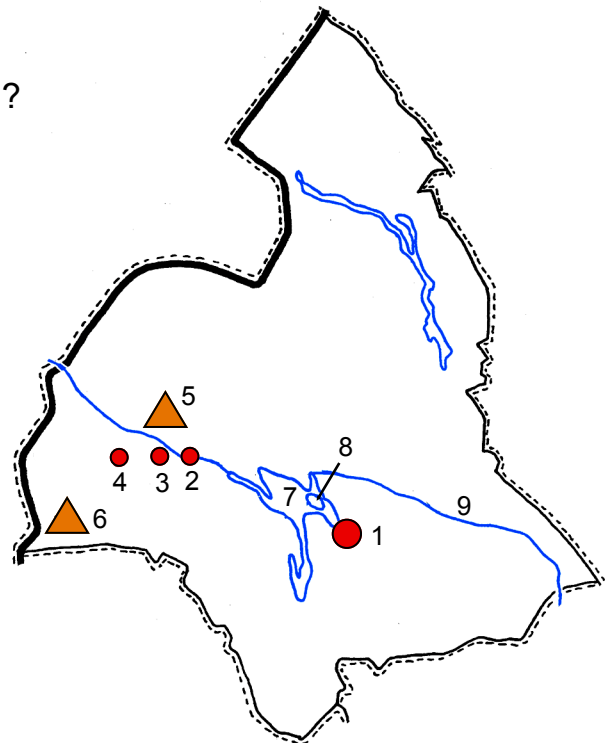
6. Vad heter de största fjälltopparna i Jämtland? _____

7. Berätta vad du vet om Storsjöödjuret. _____

Jämtlands karta

Ta fram din kartbok och slå upp **Jämtland**.
Vilka platser är markerade på kartan här bredvid?

1. Ö tätort
2. J tätort
3. Å tätort
4. D tätort
5. Å berg
6. S berg
7. S vatten
8. F ö
9. I vatten

Om du hinner kan du måla Jämtlands karta i rätt naturtyper.